

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ENVIRONMENTÁLNÍ MINIMUM V KAŽDODENNÍ APLIKACI VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

OČEKÁVÁNÍ OD VZDĚLÁVACÍ AKCE

Co očekávám od tohoto dvoudenního tréninku?

Co očekávám od jednotlivých témat (viz rozvrh hodin)?

Jaké informace považuji za skutečně důležité?

Které téma mě zajímá?

Které téma může být pro mě užitečné?

Jak sám mohu přispět k této vzdělávací akci?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DEFINOVÁNÍ AKTUÁLNÍ PROBLEMATIKY

Kde vidím problém v oblasti ochrany ŽP?

Jak ho řešíme?

Jak bychom ho mohli lépe řešit?

Jak ho řeší ostatní?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

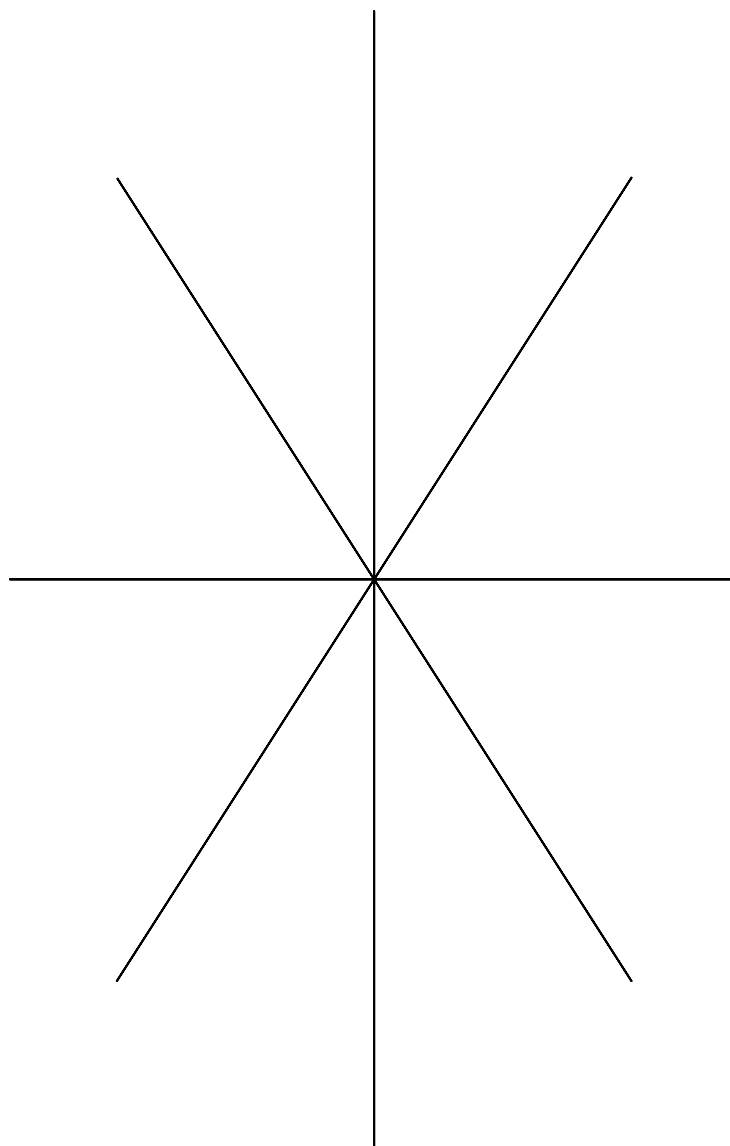

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VZTAH EKOLOGIE A SOCIOLOGIE

Osm smrtelných hříchů podle Konrada Lorenze:

ZÁKLADNÍ ASPEKTY PROBLEMATIKY OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Ochrana životního prostředí (dále ŽP) je jednou ze základních podmínek existence lidské společnosti; je to cílevědomá činnost, regulovaná mezinárodními úmluvami, dvou a vícestrannými mezistátními dohodami a právními úpravami jednotlivých států. Evropské společenství této problematice přisuzuje prvořadý význam a usměrňuje ochranu životního prostředí rozsáhlým systémem právních předpisů.

Politika životního prostředí

Posláním politiky životního prostředí je ochrana ŽP, která je řešena koncepčně.

Politika ŽP by měla být formulována v rámci deseti základních principů:

1. Princip prevence .
2. Princip předběžné opatrnosti
3. Princip snižování rizika u jeho zdroje
4. Princip kritických zátěží
5. Princip nejlepší dostupné technologie
6. Princip ekonomické odpovědnosti „znečišťovatel platí“
7. Princip sdílené a diferencované odpovědnosti
8. Princip subsidiarity (decentralizace a úloha samospráv)
9. Princip integrace
10. Princip substituce

Při uplatňování principů politiky životního prostředí posuzujeme jejich konkrétní naplnění z několika základních aspektů:

- právního (legislativního)
- ekonomického
- technického
- politického

GLOBÁLNÍ POHLED NA OHROŽENÍ A TVORBU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Globální = celosvětový

Působení člověka na přírodu je tak mocné, že se nevyhýbá ani tak vzdálenému kontinentu, jako je Antarktida. Životní prostředí je lidskou populací ovlivňováno způsoby a intenzitou, které se v řadě případů projevují opravdu celosvětově.

Příklady globálních problémů:

- růst populace
- změny klimatu
- poškození ozonové vrstvy
- nedostatek pitné vody
- poškození moří a oceánů
- ekologické katastrofy

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příklady naplnění základních principů politiky životního prostředí:

1. Princip prevence

---

2. Princip předběžné opatrnosti

---

3. Princip snižování rizika u jeho zdroje

---

4. Princip kritických zátěží

---

5. Princip nejlepší dostupné technologie

---

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

6. Princip ekonomické odpovědnosti „znečišťovatel platí“

---

7. Princip sdílené a diferencované odpovědnosti

---

8. Princip subsidiarity (decentralizace a úloha samospráv)

---

9. Princip integrace

---

10. Princip substituce

ZÁKONNÉ FORMY OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

V roce 1991 byl schválen první zákon o životním prostředí (17/1992 Sb.). Zákon zdůrazňuje též právo člověka na příznivé životní prostředí.

Jiné formy ochrany ŽP:

VLÁDNÍ ORGANIZACE V OCHRANĚ ŽP

Ministerstvo životního prostředí

- Ministerstvo zabezpečuje pro území republiky jednotný informační systém o životním prostředí včetně plošného monitoringu. Je rovněž ústředním orgánem státní správy pro koordinaci mezinárodní spolupráce ve věcech životního prostředí.
- MŽP je ústředním orgánem pro ochranu ovzduší, ochranu vodních zdrojů a ochranu jakosti pro povrchové a podzemní vody, ochrana zemědělského půdního fondu, odpadové hospodářství apod.

Česká inspekce životního prostředí

- Orgán státní správy, který je podřízen Ministerstvu životního prostředí ČR.
- Orgány inspekce dozírají v rozsahu stanoveném zákony ČR na dodržování právních předpisů a rozhodnutí správních orgánů ve věcech životního prostředí, zjišťují nedostatky a škody v životním prostředí, jejich příčiny a osoby odpovědné za vznik poškození.
- Dozírají na odstranění zjištěných nedostatků.
- Inspekce stanovuje pokuty za poškození životního prostředí, rozhoduje o výši poplatků za ukládání odpadů na skládky, za znečišťování ovzduší způsobované velkými a středními zdroji a řeší stížnosti občanů a organizací. Je rovněž

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

oprávněna nařídit zastavení výroby nebo jiné škodlivé činnosti ohrožující životní prostředí až do odstranění nedostatků a jejich příčin.

Státní fond životního prostředí

- Jeden z finančních zdrojů na podporu ochrany a zlepšování životního prostředí v ČR k uskutečňování aktivní environmentální politiky státu
- Příjmy Fondu tvoří např. úplaty za vypouštění odpadních vod do povrchových vod, poplatky za vypouštění škodlivých látek do ovzduší a poplatky za ukládání odpadů.

Obecní úřady a pověřené obecní úřady

- Vykonávají státní správu v oblasti životního prostředí
- Poskytují orgánům obcí odbornou pomoc a podílejí se na odborné přípravě pracovníků a výchově občanů ve vztahu k životnímu prostředí.

DŮSLEDKY NEDODRŽOVÁNÍ NEBO NESPRÁVNÉHO VÝKLADU ZÁKONNÝCH NOREM

Příklady:

Ekologické havárie

Plýtvání přírodními zdroji

Převod zemědělské půdy na stavební pozemky

Zneužívání dotací

Odstraňování ekologických zátěží

Převoz odpadu „přes státní hranice“

Ekonomický aspekt „nevyužívání“ moderních technologií

Protichůdné politické zájmy

---

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

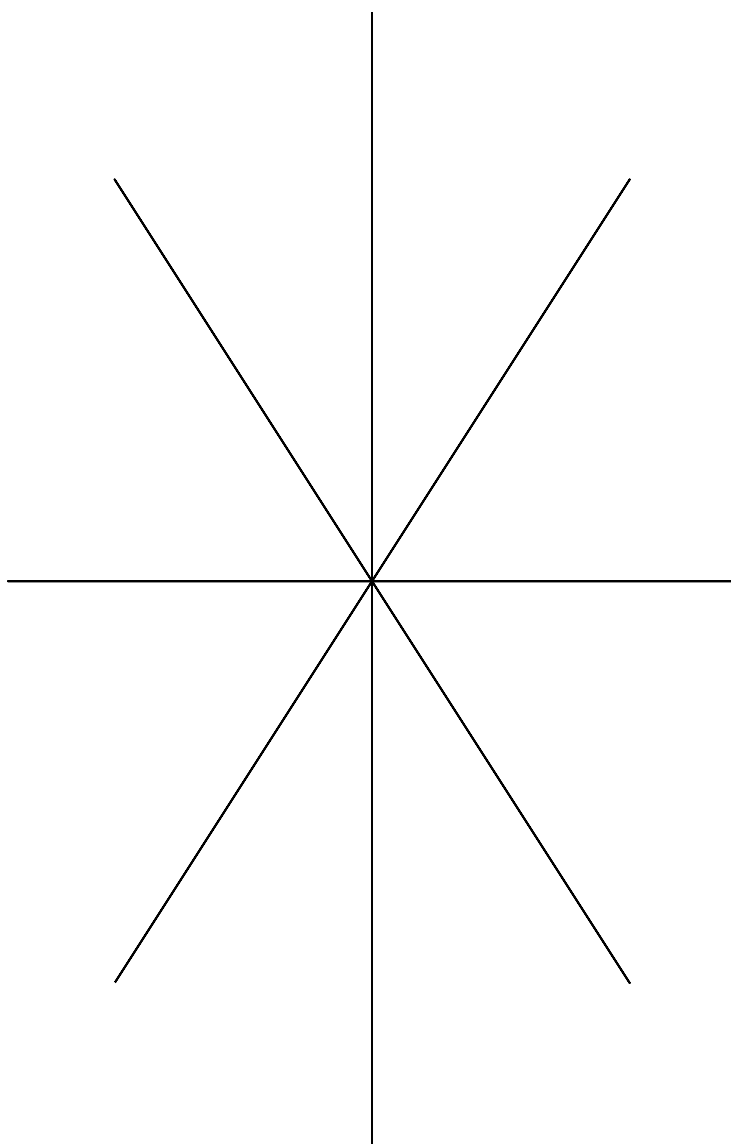
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ

METODY DOBROVOLNÉHO RESPEKTOVÁNÍ ZÁSAD OCHRANY ŽP A TUR

Dobrovolné dodržování zásad ochrany životního prostředí je nenahraditelnou součástí efektivního vývoje v této oblasti. Dodržování těchto zásad je úzce spojeno s výchovou, vzděláním a znalostí účinných preventivních opatření.

Cvičení:

Zvažte, které z uvedených zásad jsou pro vás standardní pro vaši každodenní praxi.

1. Šetřím s kancelářskými potřebami a při výkonu svých činností jich používám vždy jen potřebné množství.
2. Šetřím papírem. Využívám prostředků elektronické komunikace, netisknu zbytečně, využívám oboustranný tisk, používám recyklovaný papír.
3. Třídím odpady.
4. Neplýtvám vodou, teplem ani elektřinou.
5. Nesvítím zbytečně. Počítače, tiskárny a kopírky přepínám do úsporného režimu, při odchodu z práce je vypínám.
6. Při pohybu v rámci své pracovní činnosti využívám městské hromadné dopravy. Při služebních cestách vždy zvažuji vhodný dopravní prostředek a to s přihlédnutím ke všem aspektům služební cesty.
7. Průběžně se účastním vzdělávacích akcí z oblasti legislativy životního prostředí v rámci možností a nabídek zaměstnavatele.
8. Komunikuji se svými partnery tak, aby i oni našli další cesty k ochraně a pozitivnímu působení na životní prostředí.

Doplňte další zásady, které jsou pro vás podstatné:

---

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

SLOŽKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A STAV JEJICH ZNEČIŠTĚNÍ

Voda

Půda

Ovzduší

ZÁKON O ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍ 17/1992 SB. VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

Účel zákona

Zákon vymezuje základní pojmy a stanoví základní zásady ochrany životního prostředí a povinnosti právnických a fyzických osob při ochraně a zlepšování stavu životního prostředí a při využívání přírodních zdrojů; vychází přitom z principu trvale udržitelného rozvoje.

- Je základní normou, která se vyskytuje v českém právním systému ohledně vztahu k životnímu prostředí. Vychází z principů ochrany přírody a principu trvale udržitelného rozvoje. Zákon ustanovuje základní a obecný přístup k ochraně ŽP.
- Struktura zákona vychází z definování základních pojmů důležitých v ochraně ŽP, následují zásady a povinnosti při ochraně ŽP a na závěr jsou uvedeny sankce za poškození ŽP.

ZÁKLADNÍ POJMY

§ 2 Životní prostředí

Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.

§ 3 Ekosystém

Ekosystém je funkční soustava živých a neživých složek životního prostředí, jež jsou navzájem spojeny výměnnou látek, tokem energie a předáváním informací a které se vzájemně ovlivňují a vyvíjejí v určitém prostoru a čase.

§ 4 Ekologická stabilita

Ekologická stabilita je schopnost ekosystému vyrovnávat změny způsobené vnějšími činiteli a zachovávat své přirozené vlastnosti a funkce.

§ 5 Únosné zatížení území

Únosné zatížení území je takové zatížení území lidskou činností, při kterém nedochází k poškozování životního prostředí, zejména jeho složek, funkcí ekosystémů nebo ekologické stability.

§ 6 Trvale udržitelný rozvoj

Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.

§ 7 Přírodní zdroje

- (1) Přírodní zdroje jsou ty části živé nebo neživé přírody, které člověk využívá nebo může využívat k uspokojování svých potřeb.
- (2) Obnovitelné přírodní zdroje mají schopnost se při postupném spotřebovávání částečně nebo úplně obnovovat, a to samy nebo za přispění člověka. Neobnovitelné přírodní zdroje spotřebováváním zanikají.

§ 8 Znečišťování a poškozování životního prostředí

(1) Znečišťování životního prostředí je vnášení takových fyzikálních, chemických nebo biologických činitelů do životního prostředí v důsledku lidské činnosti, které jsou svou podstatou nebo množstvím cizorodé pro dané prostředí.

(2) Poškození životního prostředí je zhoršování jeho stavu znečišťováním nebo jinou lidskou činností nad míru stanovenou zvláštními předpisy.

§ 9 Ochrana životního prostředí

Ochrana životního prostředí zahrnuje činnosti, jimiž se předchází znečišťování nebo poškozování životního prostředí, nebo se toto znečišťování nebo poškozování omezuje a odstraňuje. Zahrnuje ochranu jeho jednotlivých složek, druhů organismů nebo konkrétních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb, ale i ochranu životního prostředí jako celku.

§ 10 Ekologická újma

Ekologická újma je ztráta nebo oslabení přirozených funkcí ekosystémů, vznikajících poškozováním jejich složek nebo narušením vnitřních vazeb a procesů v důsledku lidské činnosti.

ZÁSADY OCHRANY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

§ 11 Území nesmí být zatěžováno lidskou činností nad míru únosného zatížení.

§ 12

(1) Přípustnou míru znečišťování životního prostředí určují mezní hodnoty stanovené zvláštními předpisy; tyto hodnoty se stanoví v souladu s dosaženým stavem poznání tak, aby nebylo ohrožováno zdraví lidí a aby nebyly ohrožovány další živé organismy a ostatní složky životního prostředí.

(2) Mezní hodnoty musejí být stanoveny s přihlédnutím k možnému kumulativnímu působení nebo spolupůsobení znečišťujících látek a činností.

§ 13

Lze-li se zřetelem ke všem okolnostem předpokládat, že hrozí nebezpečí nevratného nebo závažného poškození životního prostředí, nesmí být pochybnost o tom, že k takovému poškození skutečně dojde, důvodem pro odklad opatření, jež mají poškození zabránit.

§ 14

zrušen zákonem č. 123/1998 Sb.

§ 15

Každý se může stanoveným způsobem domáhat u příslušného orgánu svých práv vyplývajících z tohoto zákona a dalších předpisů upravujících věci životního prostředí.

§ 16

Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.

POVINNOSTI PŘI OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

§ 17

(1) Každý je povinen, především opatřeními přímo u zdroje, předcházet znečištění nebo poškozování životního prostředí a minimalizovat nepříznivé důsledky své činnosti na životní prostředí.

(2) Každý, kdo využívá území nebo přírodní zdroje, projektuje, provádí nebo odstraňuje stavby, je povinen takové činnosti provádět jen po zhodnocení jejich vlivů na životní prostředí a zatížení území, a to v rozsahu, stanoveném tímto zákonem a zvláštními předpisy.

(3) Každý, kdo hodlá zavést do výroby, oběhu či spotřeby technologie, výrobky a látky, či kdo je hodlá dovážet, je povinen zabezpečit, aby splňovaly podmínky ochrany životního prostředí a aby v případech stanovených tímto zákonem a

zvláštními předpisy byly posouzeny z hlediska jejich možných vlivů na životní prostředí.

§ 18

(1) Každý, kdo svou činností znečišťuje nebo poškozují životní prostředí, nebo kdo využívá přírodní zdroje, je povinen na vlastní náklady zajišťovat sledování tohoto působení a znát jeho možné důsledky.

(2) Právnícké osoby a fyzické osoby oprávněné k podnikání jsou povinny v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštními předpisy poskytovat informace o svém působení na životní prostředí.

§ 19

Každý, kdo zjistí, že hrozí poškození životního prostředí, nebo že k němu již došlo, je povinen učinit v mezích svých možností nezbytná opatření k odvrácení hrozby nebo ke zmírnění následků a neprodleně ohlásit tyto skutečnosti orgánu státní správy; povinnost zasáhnout nemá ten, kdo by tím ohrozil život nebo zdraví své nebo osoby blízké)

§ 20

zrušen zákonem č. 100/2001 Sb.

§ 21

zrušen zákonem č. 100/2001 Sb.

§ 22

zrušen zákonem č. 100/2001 Sb.

§ 23

zrušen zákonem č. 100/2001 Sb.

§ 24

zrušen zákonem č. 100/2001 Sb.

§ 25

zrušen zákonem č. 100/2001 Sb.

§ 26

zrušen zákonem č. 100/2001 Sb.

ODPOVĚDNOST ZA PORUŠENÍ POVINNOSTÍ PŘI OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

§ 27

(1) Každý, kdo poškozováním životního prostředí nebo jiným protiprávním jednáním způsobil ekologickou újmu, je povinen obnovit přirozené funkce narušeného ekosystému nebo jeho části. Není-li to možné nebo z vážných důvodů účelné, je povinen ekologickou újmu nahradit jiným způsobem (náhradní plnění); není-li to možné, je povinen nahradit tuto újmu v penězích. Souběh těchto náhrad se nevylučuje. Způsob výpočtu ekologické újmy a další podrobnosti stanoví zvláštní předpis.

(2) O uložení povinnosti podle odstavce 1 rozhodne příslušný orgán státní právy.

(3) Oprávněným ze způsobené ekologické újmy je stát; podrobnosti stanoví zákony České národní rady a Slovenské národní rady.

(4) Pro ekologickou újmu se použijí obecné předpisy o odpovědnosti za škodu a o náhradě škody, pokud odstavce 1 až 3 nestanoví jinak.

(5) Ustanoveními odstavců 1 až 3 nejsou dotčeny obecné předpisy o odpovědnosti za škodu a o náhradě škody.

§ 28

Sankce za poškozování životního prostředí

(1) Orgány pro životní prostředí uloží pokutu

a)

až do výše 1000000 Kč právnické nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání, která při své činnosti porušením právních předpisů způsobil ekologickou újmu,

b)

až do výše 500000 Kč právnické nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání, která nečiní opatření k nápravě nebo neupozorní orgán státní správy (§ 19).

(2) Pokutu lze uložit do jednoho roku ode dne, kdy orgán pro životní prostředí zjistil porušení povinnosti, nejpozději však do tří let ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo.

(3) Uložení pokuty nejsou dotčeny obecné předpisy o náhradě škody.

§ 29

Za porušení povinností stanovených zvláštními předpisy o ochraně životního prostředí se ukládají pokuty nebo jiná opatření podle těchto předpisů; tím nejsou dotčeny případná trestní odpovědnost ani odpovědnost za škodu podle obecných právních předpisů.

§ 30

Příslušné orgány státní správy pro životní prostředí jsou oprávněny v případech, kdy hrozí závažné poškození životního prostředí nebo kdy k poškození již došlo, rozhodnout o dočasném zastavení nebo omezení činnosti, která může toto poškození způsobit nebo je již způsobila, na dobu nejdéle 30 dnů (předběžné opatření) a současně navrhnout opatření k nápravě věcně příslušným orgánům státní správy. Podrobnosti stanoví zvláštní předpisy.

EKONOMICKÉ NÁSTROJE

§ 31

Za znečištění životního prostředí, případně jeho složek a za hospodářské využívání přírodních zdrojů platí fyzické nebo právnické osoby daně, poplatky, odvody a další platby, stanoví-li tak zvláštní předpisy.

§ 32

Zvláštní předpisy stanoví, kdy mohou být právnické nebo fyzické osoby, které chrání životní prostředí nebo využívají přírodní zdroje v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, zvýhodněny úpravami daní a odvodů nebo poskytováním úvěrů a dotací.

§ 33

Nástroji ochrany životního prostředí jsou také fondy životního prostředí; podrobnosti stanoví zvláštní předpisy.

Další vývoj:

V listopadu 2003 byl po čtyřech letech ukončen projekt, jehož výsledkem je návrh věcného záměru zákona o životním prostředí. Projekt byl finančně podpořen Sociálním programem přechodného období pro střední a východní Evropu (Matra) Ministerstva zahraničních věcí Nizozemí a Ministerstvem životního prostředí ČR.

Podle původního záměru by zákon měl pokrýt celou oblast práva životního prostředí. Jeho obecná část bude obsahovat horizontální (průřezovou) úpravu (např. základní zásady práva životního prostředí, základní definice pojmů, právo na informace o životním prostředí, EMAS, plánování ochrany životního prostředí, standardy, veřejnoprávní smlouvy, prosazování práva životního prostředí, veřejnou správu v ochraně životního prostředí a další). Zvláštní část ve své konečné podobě zahrne celou složkovou úpravu ochrany životního prostředí a nahradí tak dnes platné jednotlivé zákony. Podrobnosti budou upravovat prováděcí předpisy, zejména nařízení vlády.

ZÁKON 123/1998 SB. O PRÁVU NA INFORMACE O ŽP

- Informacemi o ŽP se rozumí informace o stavu a vývoji ŽP, o příčinách a důsledcích tohoto stavu, činnostech, technologiích a dalších na ŽP. Tyto informace má právo žádat každý na orgánu státní správy nebo soukromých subjektech.
- Forma žádosti může být písemná či ústní (i jiné eventuality jsou možné) a nemusí být odůvodněna. Ze žádosti musí být patrné, kdo ji podal a čeho se týká. Orgán státní správy musí informaci zpřístupnit do 30 dnů ode dne podání žádosti.
- Informace nemusí být vydána v případě, že se jedná o skutečnost utajovanou ve státním zájmu, o ochraně osobních dat, o ochraně obchodního tajemství, nebo by zpřístupnění této informace ohrozilo místo se zvláště chráněnými druhy živočichů, rostlin či nerostů.
- Informace jsou poskytovány bezplatně, pouze za finanční obnos odpovídající nosiči dat, na kterém byly vydány (př. CD-ROM, vyhotovení fotokopii).

ZÁKON 100/2001 SB., O POSUZOVÁNÍ VLIVU NA ŽP, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

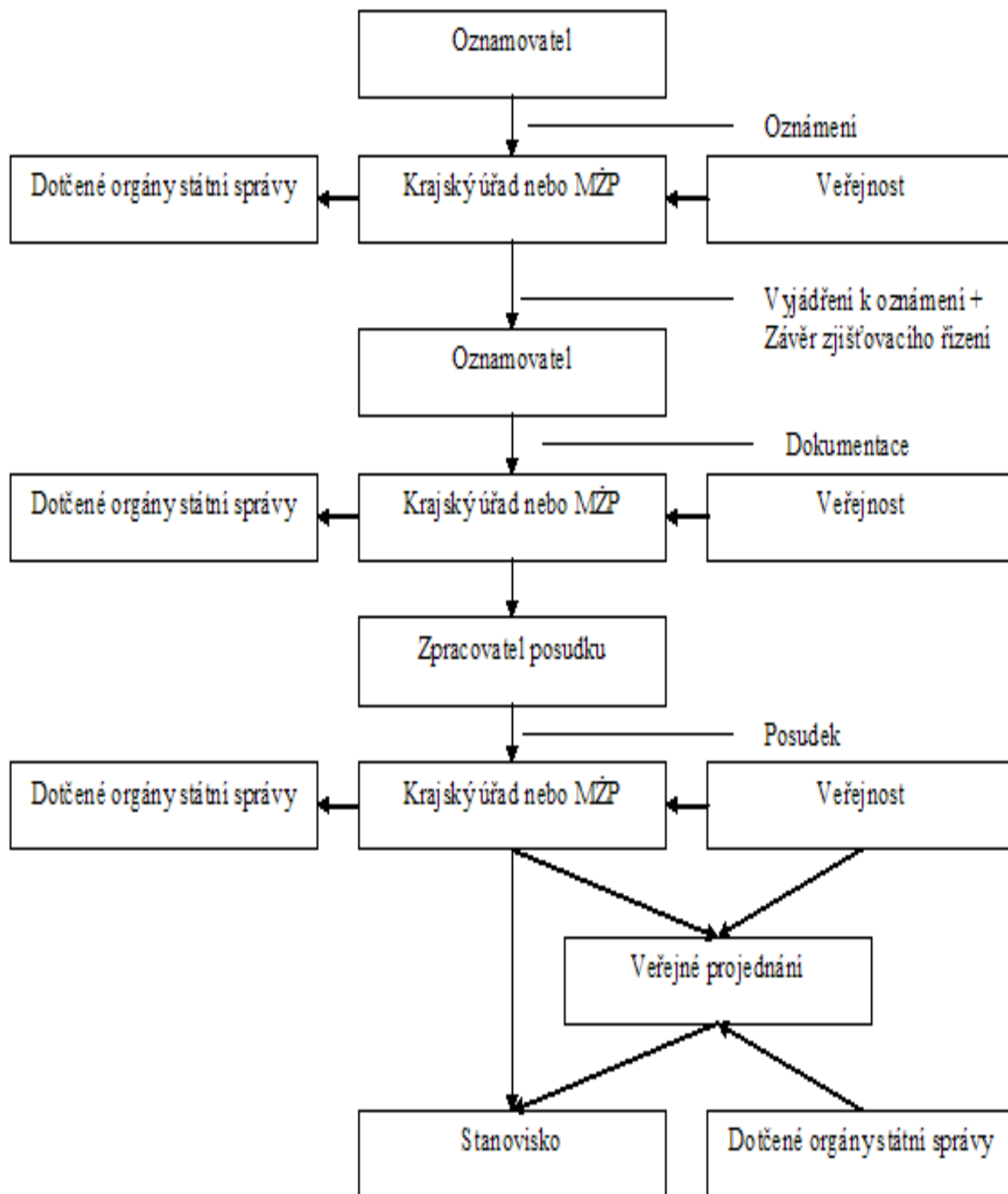
Zákon je postaven na mezinárodním základě, který se zabývá stejnou problematikou. Posuzování vlivů se označuje jako EIA (environmental impact assessment).

Zákon se vztahuje na posuzování vlivu staveb, technologií a koncepcí, které nějak mohou ovlivnit ŽP.

Dále zákonu podléhají činnosti, které již fungují, ale dochází k významné změně např. technologie nebo navýšení jeho kapacity. Cílem posuzování je zjistit rozsah a intenzitu ovlivnění ŽP a případně navrhnout opatření na zmírnění dopadů či činnost úplně zavrhnout.

Vychází se ze současného stavu ŽP a hodnotí se několik variant plánovaného zásahu včetně **tzv. nulové varianty**, kdy by se záměr neuskutečnil. Záměr musí být hodnocen ve všech „životních“ stádiích, tzn. od jeho přípravy, přes provoz až do sanace či rekultivace území po ukončení činnosti.

Osoba, jež hodlá uskutečnit činnost, posuzovanou dle zákona 100/2001 Sb. (oznamovatel), předkládá oznámení místně příslušnému orgánu státní správy (Krajský úřad či MŽP).

ENVIRONMENTÁLNÍ ZNAČENÍ

(Environmental Labelling)

EKOLABELLING

V České republice byl ekolabelingový systém zaveden na základě iniciativy ministra životního prostředí a ministra hospodářství. Návrh přednesl ministr životního prostředí a souhlas vlády k jeho realizaci byl dán vládním usnesením č. 159/93 ze dne 7. března 1993.

Na základě tohoto usnesení byl 14. dubna 1994 vyhlášen ekolabelingový systém nazvaný Národní program označování výrobků ochrannou známkou "Ekologicky šetrný výrobek".

EKOLOGICKY ŠETRNÝ VÝROBEK

Značka Ekologicky šetrný výrobek znamená, že výrobek nemá negativní vliv na životní prostředí. Značku uděluje Agentura pro ekologicky šetrné výrobky Českého ekologického ústavu v rámci Národního programu.

Český ekologický ústav

je státní příspěvková organizace resortu Ministerstva životního prostředí České republiky. Poskytuje odbornou podporu výkonu státní správy v oblasti ochrany životního prostředí.

Agentura pro ekologicky šetrné výrobky Českého ekologického ústavu

je výkonným orgánem Národního programu a plní funkci sekretariátu Rady pro ekologicky šetrné výrobky.

Národní program a jeho cíl

národní program má charakter výběrového řízení, které začíná přihláškou výrobce/dovozce, a probíhá na základě předem stanovených základních a specifických požadavků pro vybranou kategorii výrobků, s předstihem

zveřejněných v příslušné směrnici s požadavky. Směrnice zpracovávají přední odborníci z vysokých škol a výzkumu. Jsou vždy konzultovány i s výrobci.

Národní program se nevztahuje na potraviny, nápoje, léčiva, zbraně, výbušniny, pesticidy.

Známka "Ekologicky šetrný výrobek" dává spotřebiteli záruku, že takto označený výrobek má minimální nepříznivé vlivy na životní prostředí. Spotřebitel se tak může lépe orientovat v široké nabídce srovnatelných výrobků a svým chováním nepřímo ovlivnit kvalitu životního prostředí.

Jak je zajištěno, že výrobek s touto známkou zatěžuje životní prostředí méně, než ostatní výrobky obdobných užitných vlastností?

Výrobek je podroben testům a zkouškám, které hodnotí jeho šetrnost vůči životnímu prostředí - od výběru surovin přes výrobu, užití až po recyklaci, nebo zneškodnění odpadu.

Dosud byla ochranná známka propůjčena více než 130 výrobkům - domácím i zahraničním.

Pravidla používání ochranné známky

1. smí být používána pouze na základě licenční smlouvy uzavřené s Agenturou,
2. smí být používána pouze v jednobarevném provedení (černém nebo zeleném),
3. smí být používána jen u těch výrobků, které jsou předmětem licenční smlouvy,
4. smí být použita pouze k přímé reklamě výrobků uvedených v předmětu licenční smlouvy, nesmí být použita pro reklamu jen části výrobku,
5. nesmí být přenechána jiné osobě,
6. pokud není možné umístit známku na výrobek, může být po projednání s Agenturou použita jiným způsobem,
7. o významu známky je uživatel povinen poskytovat pravdivé informace.

Agentura pro ekologicky šetrné výrobky: <http://www.ceu.cz/esv>

Úspěšné kategorie výrobků můžeme zařadit textilní výrobky, nátěrové hmoty, nábytek, kancelářské zboží, tissue výrobky, čisticí prostředky apod.

Méně úspěšné jsou naopak často ty kategorie zboží, u nichž hraje významnou roli značka výrobku. Např. výrobci elektroniky často argumentují nevýznamností ekoznačky, nezájmem a neznalostí spotřebitelů apod.

Směrnice Národního programu označování EŠV pro služby – Školy a vzdělávací zařízení

HODNOCENÍ ŠKOL A VZDĚLÁVACÍCH ZARÍZENÍ

Obecně lze kritéria (povinná i dobrovolná) rozdělit do následujících oblastí:

- environmentální management a sociální rozvoj školy,
- ekologické vzdělávání,
- podpora zdraví a ergonomie,
- ekologicky přijatelné nakupování (např. kancelářské potřeby, potraviny, čisticí prostředky),
- šetrné využívání zdrojů (např. voda, energie, kancelářský materiál),
- opatření k zabránění vzniku odpadu a k využití odpadu,
- iniciativy pro ekologicky přijatelnější mobilitu,
- uspořádání venkovních ploch a péče o externí školní plochy

Prvořadá povinná kritéria, a to z úseku environmentálního managementu, informovanosti a sociální oblast.

Prvním je **kritérium školního programu a koncepce životního prostředí**.

Povinnost dodržovat kritéria daná směrnicí stanovující podmínky pro udělení ekoznačky „Ekologicky šetrná služba“ musí být zpracována do školního řádu

nebo programu jako jeho součást, nebo přinejmenším musí existovat „ekologická část“ školního řádu nebo programu.

Školní program je centrálním nástrojem pro vlastní hodnocení školy (sebehodnocení) a kontrolu a obsahuje následující prvky, jež usnadňují realizaci získání ekoznačky:

- koncepce (ústřední, zásadní výrok k důležitosti životního prostředí a k trvalé udržitelnosti),
- vývojový stav a cíle (např. zjištění skutečného současného stavu), akční plán k realizaci (např. ekologicky orientované projekty a opatření, doba stanovená pro splnění opatření a opatření k ověření realizace),
- odpovědnost, koncepce dalšího vzdělávání a koncepce pro komunikaci.

Další významné kritérium je **ustavení koordinátora pro životní prostředí a pracovní skupiny pro životní prostředí**.

Škola musí jmenovat osobu, nebo podle potřeby i pracovní skupinu, odpovědnou za životní prostředí.

Osoby v těchto funkcích musí být ve škole všeobecně známé a musí mít písemně stanovené jak úkoly, tak možné okruhy odpovědnosti, např. komunikaci a koordinaci. Doporučuje se do této práce zapojit i zaměstnance školy, kteří nevyučují.